

**Інститут іноземних мов
Кафедра англійської філології та порівняльного
мовознавства**

**РОЗВИВАЮЧА ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОЇ ОСВІТИ
«АНГЛІЙСЬКА МОВА З ПАПУГОЮ CAPTAIN JACK»
ДЛЯ ДІТЕЙ 3 З ДО 7 РОКІВ**

**Затверджую:
Зав. кафедрою**

**Укладач:
Методист-консультант
кафедри**

Київ
2015

Пояснювальна записка

Програма додаткової освіти англійською мовою «Весела подорож з папугою Captain Jack» призначена для дітей дошкільного віку з 3 до 7 років.

Необхідність такої програми підтверджена позитивною позицією міжнародних експертів ЮНЕСКО для *раннього вивчення іноземної мови*. Проведеною міжнародною експертизою доведено, що вона *сприяє формуванню* у дітей цілісного уявлення про навколишній світ, *вихованню* поваги й толерантного ставлення до людей незалежно від соціального стану, расової та національної приналежності, мови, віросповідання, *розвитку* пізнавальних і комунікативних здібностей дітей.

Програма розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» № 34 від 23.05.1991, ст. 451; Закону України «Про дошкільну освіту» № 49 від 11.07.2001, ст.259; Закону України «Про загальну середню освіту» № 28 від 10.02.1999, ст. 230; Постанови Кабінету міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» № 462 від 20.04.2011 р.

У програмі врахований досвід складання подібного роду документів, зокрема доктором педагогічних наук Н.Д.Гальською, доктором філологічних наук М.В.Вербицькою, кандидатом педагогічних наук М.З.Біболетовою та інш.

У ній відображені *нові можливості*, що відкрилися у зв'язку із змінами освітнього та соціокультурного контексту вивчання іноземної мови:

- *посилення інтересу* до раннього вивчення англійської мови;
- *інтенсивний розвиток* міжнародних зв'язків між освітніми установами та *інтегративні процеси* у соціально-економічній і політичній сферах життя сучасного суспільства, викликані підписанням Україною Болонської декларації;
- *орієнтованість* на білінгвальну й соціокультурну моделі вивчення іноземної мови.

Зазначені можливості, а також освітні потреби молодих громадян України у вивченні англійської мови як мови міжнародного спілкування визначають **актуальність** програми, її **розвивальний характер** як засобу, здатного забезпечити варіативність та індивідуалізацію розвитку особистості дитини в контексті сучасної культури.

Розвиваючий характер змісту іншомовної інтегрованої діяльності, представленого в програмі, підтверджується наступними положеннями методики раннього вивчення іноземної мови:

- розвиток дитини вимірюється не швидкістю, з якою він рухається назустріч шкільним умінням, а глибиною й широчінню життєвого матеріалу, що ним переробляється, тобто різноманітними переживаннями, відчуттями, випробуваннями, подоланням труднощів, намаганнями спробувати свої сили в різноманітній фізичній, інтелектуальній, художній, мовленнєвій діяльності;

- раннє вивчення іноземної мови істотно розширює фонологічні здібності людини, з одного боку, і комунікативні здібності, з іншого. Той, хто досить довго замкнений у шкаралупі своєї рідної мови, не розуміє, як влаштована комунікація другою мовою, не може узагальнити окремі її аспекти до рівня універсальності спілкування;

- раннє знайомство з іноземною мовою розкриває мовні здатності дитини: мимоволі зіставляються факти двох мов; мовна картина світу створюється окремо для кожної мови; відповідно мислення стає багаторівневим – можна абстрагуватися від конкретної мови й побачити світ по-різному крізь призму кожного з них. Можна також зрозуміти, що є значення або відтінки думки, що не передаються однією мовою, але мають стандартні форми вираження в іншій; можна навчитися бути терпимим, знайомлячись з іншою культурою життя й мислення;

- «... у комунікації другою мовою розкриваються також уміння відповідати, передавати слово партнеру, висловлювати свою точку зору, використовувати чужу репліку як будівельний матеріал для своєї, погоджуватися зі співрозмовником або спростовувати його думку. Ці здібності, в свою чергу, переносяться з умінь другої мови в область вмінь першої». (І.А.Зимня);

- у період раннього вивчення іноземної мови дитина набуває також мовні навички, які допомагають їй вслухатися в потік мовлення чужою мовою, виділяти повторювані послідовності, запам'ятовувати слова, шукати граматичні категорії, не представлені в рідній мові.

Зазначені методичні положення свідчать про те, що раннє вивчення іноземної мови відкриває *додаткові можливості* для мовленнєвого розвитку дитини. Зміст іншомовного спілкування насичує її пізнавальну й мовну діяльність, відповідно, підвищує загальний рівень розвитку пізнавальних і комунікативних здібностей дитини.

Оскільки одним із пріоритетів навчання в початковій школі є розвиток мовленнєвих, інтелектуальних і пізнавальних здібностей молодших школярів, можна зробити висновок, що дитина, яка почала вивчати іноземну мову з раннього дитинства, краще готова до шкільного навчання, ніж та, яка не мала такої можливості.

З урахуванням того, що основним видом діяльності дошкільнят є ігрова діяльність, процес раннього вивчення іноземної мови вибудовується як комунікативна гра, в якій відпрацьовуються найбільш суттєві елементи спілкування, що зазвичай допускалися в ході оволодіння рідною мовою.

Як нормативний документ програма визначає пріоритетні цінності, підходи до структурування й особливості інтегрованого двомовного освітнього процесу, а також зміст, обсяг, мету й освітні завдання.

В основу інтегрованої освітньої діяльності дошкільнят англійською мовою покладені загально визнані в сучасній педагогіці цінності й підходи освіти: гуманізм як норма поваги до особистості, відкритість людини світу, що постійно змінюється, особистісно орієнтований і комунікативно-діяльнісний підходи, цілісний розвиток дитини, варіативність та індивідуалізація освіти. Інтегрована комунікативно-ігрова діяльність організовується через єдність принципів і положень:

- особистісно орієнтованої взаємодії через створення позитивного психологічного клімату в групі, доброзичливих відносин з дітьми, прояв чуйності до інтересів і можливостей дітей; повага індивідуальності кожної дитини, надання допомоги й підтримки дитячої ініціативи та самостійності;
- принципу «єдності діяльності, свідомості й особистості» (teaching a whole child), який встановлює, що розвиток особистості дитини, її свідомості відбувається в діяльності. При цьому у свідомості дитини формується «дитяча картина світу», а при оволодінні діяльністю вона створює «дитячу субкультуру»;
- положень особистісно-діялісного підходу (student-centered approach), які визначають становлення особистості дошкільника як процес розвитку його провідної (ігрової) діяльності;
- орієнтування педагогічної оцінки на відносні показники дитячої успішності (порівняння сьогоденних досягнень дитини з її власними вчорашніми досягненнями).

Головною стратегією реалізації змісту діяльності англійською мовою є цілісний підхід «Мова як ціле» (Whole Language).

Схема

1. Розуміння іноземної мови.
2. Спілкування іноземною мовою.
3. Підготовка до читання та письма іноземною мовою.
4. Словниковий запас.
5. Інтуїтивний граматичний лад іноземної мови.
6. Звукова система іноземної мови.
7. Мовні й мовленнєві ігри.
8. Творчість, драматизація.

Зі схеми видно, що оволодіння англійською мовою відбувається в його цілісному прояві. Це дає можливість реалізувати зміст програми методом занурення у мовне розвиваюче середовище в послідовності, аналогічній засвоєнню рідної мови (слухання, говоріння, читання, письмо). Дана послідовність відповідає вимогам принципу природовідповідності й враховує вікові особливості дітей.

Зазначений підхід здійснюється через реалізацію принципу двомовної освіти: «Скільки можна іноземною мовою, а також через міміку і жести» методом Total Physical Response¹ за допомогою автентичного трирівневого курсу «Captain Jack для дітей з 3-річного віку».

Реалізація змісту передбачає організацію видів діяльності, які стимулюють розвиток мислення, уяви, фантазії та дитячої творчості.

¹ Метод Total Physical Response припускає використання ритмізованих фраз з показом їх сенсу через рухи, міміку, жести, різноманітну рухову діяльність, супроводжувану командами.

Дана програма додаткової освіти враховує вікові особливості сучасних дошкільнят. Науковими дослідженнями встановлено, що діти гіперактивні, допитливі, з підвищеною потребою у сприйнятті інформації. Обсяг їхньої довготривалої пам'яті більше, вони вимогливі та наполегливі, не бажають підкорятися вимогам дорослих. Сучасні діти володіють новим типом свідомості – системно-смісловим (Н.А. Горлова), тобто, якщо дитина не розуміє сенсу діяльності, яку їй пропонують, вона відмовляється її виконувати. Ще однією особливістю дошкільнят є їхній образ мислення: діти мислять блоками, модулями, квантами, у них вищий рівень інтелекту.

Сучасна дитина прагне до спілкування з близькими людьми й пізнанню навколишньої дійсності. Система її ставлень до навколишнього світу є визначальною.

Дошкільник володіє мовленням рідною мовою, що дозволяє пояснювати свої уявлення, стан і вступати у стосунки різного рівня та спрямованості; ініціативною, що спонукає його до пошуку й дослідження об'єктів і явищ; сформованою внутрішньою позицією, яка дає дитині можливість ставитися до подій та явищ і діяти самостійно.

Мета й завдання програми

Мета програми «Весела подорож з папугою Captain Jack»: комунікативно-особистісний розвиток і виховання дошкільнят засобами англійської мови як елемента культури народу, розвиток іншомовної мовленнєвої здатності до спілкування англійською мовою.

Ця мета передбачає:

- взаємозалежний комунікативно-мовленнєвий, соціокультурний, мовний, інтелектуальний та особистісний розвиток дошкільників з урахуванням їх вікових особливостей;
- забезпечення їхньої комунікативно-психологічної адаптації до нового мовного світу для подолання надалі психологічного бар'єру у використанні англійської мови як засобу спілкування.

Реалізація мети пов'язана з вирішенням **комплексу завдань-напрямків** під час мовної, ігрової та продуктивної діяльності дітей англійською мовою:

1. Залучення дошкільників до засобів і способів пізнання й опису навколишнього світу мовою звуків, рухів, гри, казки, оповіді англійською мовою; до соціального досвіду використання іноземної мови; знайомства з

культурою англomовних країн, з дитячим фольклором та зразками художньої літератури; культури іноземного мовлення, спілкування й поведінки.

2. Розвиток у дитини почуття усвідомлення себе як особистості, своїх мовних здібностей, уваги, мислення, пам'яті та уяви, а також пізнавальної активності у відкритті світу зарубіжних однолітків.

3. Виховання у дошкільників зацікавлення англійською мовою, толерантного й доброзичливого ставлення до представників народів іншої культури.

4. Формування елементарних основ культури спілкування в умовах дитячого садка та сім'ї рідною, а також іноземною мовами.

5. Розвиток власне інтелектуальних емоцій, лінгвістичних, регуляторних і творчих здібностей.

Специфіка змісту та особливості організації діяльності

У якості основних принципів **відбору змісту** розвитку дошкільників засобами англійської мови виділяються наступні:

- принцип цілісності образу світу, що вимагає відбору та інтеграції такого змісту освіти, яке допоможе дитині відтворити цілісність картини світу;
- принцип культуровідповідності, який розуміється як «відкритість» різних культур, створення умов для найбільш повного (з урахуванням віку) ознайомлення з іншою культурою;
- принцип спадкоємності й безперервності освіти в дитячому садку, вдома та в школі;
- принципи гри, цікавості й творчості, що сприяють придбанню мовленнєвого, ігрового й творчого досвіду діяльності.

В організації освітнього процесу враховані також методичні принципи комунікативного навчання:

- мовленнєвої спрямованості, ситуативності та функціональності;
- інтеграції та диференціації, індивідуалізації, свідомості й обліку рідної мови;
- соціокультурної спрямованості, новизни, відтермінованого результату;

- психологічної комфортності, що передбачає створення атмосфери, яка забезпечує облік психофізіологічного стану дитини й створює позитивний емоційний настрій.

Новизна змісту та організації діяльності англійською мовою визначається:

- автентичним мовним і мовленнєвим матеріалом, який засвоюється дитиною в історіях і піснях;
- розширенням спектру застосування англійської мови у спільній і самостійній (ігровій, пізнавальній, продуктивній, театралізованій) діяльності дітей;
- створенням мовного розвиваючого середовища, що розуміється як сукупність *освітніх (образних) ситуацій*, які організують простір використання англійської мови, і *автентичних засобів*: ігор, віршів, пісень, історій, дисків, відео- та аудіокасет;
- використанням методичного прийому оповіді (story telling), драматизації (пальчикові ляльки), єдиного алгоритму іншомовної діяльності (спілкування в колі, індивідуальна робота за столом), методу Total Physical Response;
- інтегрованим характером діяльності з використанням англійської мови в різних видах дитячої творчої роботи: театралізованої і музичної – для створення казкових образів в процесі знайомства з традиціями святкування Halloween, Christmas, Easter; рухової та ігрової; комунікативної – для розповіді героям автентичного курсу Кеті й Дені про свій світ, в якому живуть дошкільнята, і що вони роблять, щоб зробити його кращим.
- різноманітністю вибору способів запам'ятовування мовного матеріалу англійської мови, яке досягається систематичним повторенням, тренуванням через показ діями (римування з рухами), циклічністю діяльності, супроводжуваної історіями та піснями тощо.

Організаційні форми та методи реалізації змісту програми

Реалізація змісту програми додаткової освіти здійснюється у спільній діяльності дітей і педагога (батьків) та самостійною діяльністю дітей.

Основними організаційними формами реалізації виступають спілкування педагога з дітьми, драматизації, словесні та рухливі ігри, сюжетно-рольові ігри, свята, що відзначаються в англійськомовних країнах.

Вибір методів обумовлений необхідністю максимально урізноманітнювати освітній процес, оскільки пізнання, гра та спілкування в дошкільному віці нероздільні. У цьому віці відіграють велику роль захопливість, всілякі види продуктивної діяльності, ігрові, казкові сюжети. В організації діяльності використовуються різні проблемні, ігрові, проектні, комунікативні методики, метод Total Physical Response, поєднання групової та індивідуальної роботи. Передбачається широке використання аудіо- та відеоматеріалів.

Поряд із зазначеними методиками використовується **метод занурення в мовне середовище**. У його основі – чуттєво-образне засвоєння мовного матеріалу, яке дає можливість ввести дітей у світ англійської мови (розігрування віршів, пісеньок, ігор, інсценування, пальчиковий театр) й організувати проживання дитиною змісту (про що говорять або співають) через різні форми чутливості: візуальні, тактильні, рухові. У результаті такого занурення дошкільнята розуміють, що англійська мова – це особливий світ, де є інші діти, казкові персонажі, які говорять іноземною мовою. Організація такого ігрового мовного простору створює умови, у яких виправдане нове позначення предметів, знайомих із занять рідною мовою. Проживаючи зустрічі з новими героями, граючи з ними в різноманітні ігри, висловлюючи своє ставлення словом, рухом, малюнком тощо, дитина набуває досвіду й перше (чуттєве) усвідомлення того, що новими для нього словами позначається інша дійсність.

Важлива особливість даної методики – сюжетний спосіб організації діяльності. Діти постійно залучені в гру, в казку, в спілкування, їм доводиться вирішувати цікаві поведінкові, ігрові, пізнавальні завдання, а засобом їх вирішення виступає англійська мова за психологічною схемою: СП – КЗ – МС – МП – КР (СП – ситуативна позиція, КЗ – комунікативне завдання, МС – мовленнєві засоби, пропонувані з надлишком, розподіл ролей, МП – мовленнєвий продукт, КР – комунікативний результат, що виявляється в можливості продовжити сюжетно-ігрову лінію.)

При знайомстві з культурою народів англійськомовних країн застосовується проектний метод: творчі проекти «Свято гарбуза» (в традиціях святкування Halloween), «Різдвяне диво», «Великдень».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Предметий зміст усного іншомовного мовлення

Предметний зміст усного мовлення визначено освітніми ситуаціями в ігровій сфері спілкування англійською мовою.

Зміст освітніх ситуацій, об'єднаних єдиним сюжетом подорожі, представлено тематикою усного спілкування й основними засобами реалізації:

- мовними: лексичні, фонетичні (для запам'ятовування та вживання); мовленнєві зразки й вирази повсякденного спілкування, що сприймаються та розуміються зі слуху;
- мовленнєвими: історії та пісні;
- мовленнєві й мовні ігри;
- соціокультурне наповнення іншомовного спілкування: правила поведінки та спілкування, безпека поведінки, традиції святкування свят Halloween, Christmas, Easter.

Зміст іншомовної комунікативної діяльності

1 рік навчання: Hello, Jack!

№ блоку (кількість занять)	Ситуація, тематика спілкування	Мовні засоби для запам'ятовування	Мовленнєвий матеріал для розуміння
Вступне (2)	Привіт, друзі!	Формули привітання, прощання	Вирази організації діяльності (команди, похвала); фрази знайомства з кошеням; шляпи піратів
№ 1 (6)	Плануємо мандрівку: (наша кімната)	Предмети; рахунок (1), колір: червоний; питання: <i>Хто це?</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала); фрази знайомства; правила хорошої поведінки
№ 2 (6)	Які ми: зовнішність (обличчя)	Частини обличчя; рахунок (2), колір: синій; лексика: <i>великий – маленький</i> ; питання: <i>Де знаходиться?</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала, правила хорошої поведінки, організація гри)
№ 3 (6)	Де плюшевий ведмедик?	Іграшки; рахунок (3), колір: жовтий; Питання: <i>Скільки? Якого кольору?</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, наведення ладу)

№ 4 (6)	Хто ми? Дівчатка, хлопчики: одяг	Одягаємося для мандрівки; рахунок (4), колір: зелений	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, допомога друзів)
№ 5 (6)	Де малюк? Сім'я	Члени сім'ї; лексика: <i>сумний – веселий</i> ; рахунок (1–4), кольори: червоний, синій, жовтий, зелений	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, допомога друзям, наведення ладу)
№ 6 (6)	Пікнік папуги Captain Jack	Продукти для пікніку; лексика: <i>голодний, хочу пити</i> ; рахунок (1–4), кольори: червоний, синій, жовтий, зелений	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, правила поведінки за столом)
Проект (2)	Свято гарбуза	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Різдво	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Пасха	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
№ 7 (6) (додаткові)	Піклуємося про вихованців	Улюблені тварини; рахунок (1–4); кольори (4); лексика: <i>веселий, сумний, хорошиий</i> ; заняття з вихованцями	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри), піклування про вихованців
№ 8 (6) (додаткові)	Давайте покатаємося на велосипеді	Транспорт; рахунок (1–4); кольори (4); лексика: <i>веселий, сумний, хорошиий; галасливий, спокійний</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, допомога друзям)
Всього:	10 (48); Дод. -2 (12)		

2 рік навчання: Папуга Captain Jack – 1

№ блоку (кількість занять)	Ситуація, тематика спілкування	Мовні засоби для запам'ятовування	Мовленнєвий матеріал для розуміння
Вступне (2)	Привіт, папуго!	Привітання; кольори: рожевий, коричневий; цифри (1-4); питання: <i>Хто це? Що в ...?; прощання</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала); фрази знайомства з кошеням; шляпи піратів
№ 1 (8)	Гра папуги	Частини тіла; цифри (1–4); кольори (6); умивання; питання: <i>Скільки? Ти хочеш пограти?; звук [t]</i>	Вирази організації діяльності (команди, похвала), порівняння (великий – маленький); гігієна: миємо руки, обличчя

№ 2 (8)	Піратський корабель	Одяг; цифри (1–6), кольори (6); частини тіла; питання: <i>Скільки? Якого кольору?</i> ; звук [h]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, ігри, зарядка, одягання: коли холодно – тепло)
№ 3 (8)	Врятуй воду!	Члени сім'ї; цифри (6); кольори (6); сполучник і; лексика: <i>щасливий, сумний</i> ; обов'язки в домі; звук [g]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, наведення ладу вдома)
№ 4 (8)	Давайте пограємо!	Іграшки; цифри (6); лексика: <i>шумний, спокійний, сердитий</i> ; звук [b]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, спільна гра)
№ 5 (8)	Зернятко дині	Фрукти; цифри (6); кольори (6); лексика: <i>брудний, чистий</i> ; питання: <i>Як росте рослина?</i> ; звук [m]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, фази росту, допомога рослині)
№ 6 (8)	Як весело на фермі!	Тварини, що вони дають людям, їхні повадки; цифри (6); кольори (6); лексика: <i>вгору, вниз</i> ; звук [d]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); питання: Звідки приходить їжа?; правила безпеки
Проект (2)	Свято гарбуза	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Різдво	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Пасха	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
№ 7 (8) (додаткові)	Лети, метелик!	Тварини, комахи; цифри (6); кольори (6); лексика: <i>всередині, ззовні</i> ; звук [k]. Вторинна переробка: папір, скло, пластик	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри), взаємозв'язок живого, цикл життя метелика; значення дружби
№ 8 (8) (додаткові)	Ура! Море!	Предмети та одяг для плавання; цифри (6); кольори (6); лексика: <i>небезпечно – безпечно</i> ; звук [s]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри), правила безпеки на воді
Всього:	10 (56); Дод. - 2 (16)		

3 рік навчання: Папуга Captain Jack – 2

№ блоку (кількість занять)	Ситуація, тематика спілкування	Мовні засоби для запам'ятовування	Мовленнєвий матеріал для розуміння
Вступне (2)	Нісенітниця!	Діалог, привітання; кольори (4); цифри (3); питання: <i>Хто це? Що в скрині?</i> ; зірка	Вирази організації діяльності (команди, похвала); лексика: навшпиньках; будьте готові

№ 1 (8)	Дракон	Частини обличчя, гігієна; цифри (7–10); кольори (6); питання: <i>Що це? Скільки... ти бачиш? Ти хочеш пограти? У кого є?</i> ; лексика: <i>щасливий – сумний, великий – маленький</i> ; звук [f]	Вирази організації діяльності (команди, похвала); дії носа, рота, очей; питання: <i>Ти можеш...? Де ми?</i> ; вирази: <i>Ми боїмося; Ми врятовані; Зроби диво; Ми всі різні, ми всі разом.</i>
№ 2 (8)	Класна кімната	Шкільне приладдя; опис; цифри (1–10), кольори (6); лексика: <i>піклуватися про</i> ; питання: <i>Що ховає папуга? Що в нього?; Це ручка або...?</i> ; гігієна; звук [p]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, ігри); дії з предметами; прохання взяти; хороша / погана поведінка в класі
№ 3 (8)	Давайте робити прибирання!	Навколишній світ; цифри (10); кольори (6); лексика: <i>щасливий, сумний; чистий – брудний</i> ; фігури; спальня (кімната), площадка; питання: <i>Що сталося?</i> ; звук [b]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри, наведення ладу); питання: <i>Яка фігура? Брудне або чисте? Можна грати?</i>
№ 4 (8)	День народження Петера	Кімнати, приміщення будинку, що робимо в них; цифри; кольори; сім'я; іграшки; фігури; лексика: <i>вмикати світло, темний, щасливий – сумний, сердитий</i> ; звук [k]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); вирази: <i>З днем народження!; задмухати свічки; Він в ...; Ти спиш?; Де ти граєш?</i> ; частування; прикраси
№ 5 (8)	Лондонська погода	Цифри (10); одяг; фігури; пора року, опис погоди; будинок; частини тіла; вирази: <i>Яка погода? Славний день!! Скільки пір року? Одягни...;</i> звук [w]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); лексика: <i>зроби знову; це правильно?; сирий – сухий</i> ; опис погоди у різні пори року
№ 6 (8)	Дім солодошів	Солодоші, фрукти, улюблені продукти; цифри (10); фігури; кольори; вирази: <i>(не) люблю; Чого ти хочеш? Я хочу... Це корисно? Смачно!</i> ; звук [s]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); Звідки приходять їжа?; вирази: <i>Давайте підемо на пікнік! Чого хоче...? Він хоче...; якщо ти хочеш...? Скуштуй ...</i>

Проект (2)	Свято гарбуза	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Різдво	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
Проект (2)	Пасха	Лексика, пов'язана з традиціями свята	Вірші, пісні, організація свята
№ 7 (8) (додаткові)	Коляска	Професії; цифри (10); кольори; лексика: <i>вгору, вниз</i> ; одяг; питання: <i>Хто хоче бути...? Небезпечно чи безпечно?;</i> дії з предметами; звук [h]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); вирази: <i>Хто я? Хто ззаду? Ким ти хочеш бути? Давайте побіжимо якомога швидше; безпека на дорозі</i>
№ 8 (8) (додаткові)	Кошеня Флаффі Дуже швидке	Види транспорту; цифри; кольори; фігури; лексика: <i>в небі, на землі, у воді, скрізь; Я втомився; Давайте змагатися!;</i> звук [n]	Вирази організації діяльності (команди, похвала, організація гри); вирази: <i>Це швидко або повільно? Ти швидкий, повільний; Давайте мандрувати</i>
Всього:	10 (56); Дод. -2 (16)		

Рекомендований результат

Результат засвоєння дітьми змісту програми полягає в їх *комунікативно-особистісному розвитку* в процесі різноманітної діяльності англійською мовою. На думку Л.С. Виготського, *мовленнєва взаємодія* з дорослими та однолітками в діяльності є передумовою розвитку особистості дитини, тобто відбувається процес, в якому дитина набуває нових властивостей особистості, «... черпаючи їх із соціальної дійсності ... », « ... процес становлення соціального в індивідуальне ».

Комунікативно-особистісний розвиток – це процес і результат засвоєння й активного відтворення соціокультурного досвіду, здійснюваного в спілкуванні та в діяльності. Соціокультурний досвід включає уявлення, норми, цінності, правила, соціальні навички спілкування, що дозволяють людині комфортно й ефективно існувати в товаристві інших людей (терпимість до чужого способу життя, думки, поведінки, цінностей, здатності домовитися, прийняти точку зору співрозмовника, відмінну від власної).

Одним із структурних компонентів соціокультурного досвіду є *комунікативний компонент*, що включає процес формування навичок усного мовлення та мовленнєвого спілкування з оточуючими на основі оволодіння

іноземною мовою. При цьому опанування мовними засобами: лексикою, звуковою культурою, граматичною будовою, розвитком зв'язного мовлення **не самоціль, а складова** розвитку.

Центральною ланкою комунікативного компоненту є мовна здібність². Її розвиток у дитини дошкільного віку пов'язаний з несвідомим, асоціативним сприйняттям іноземної мови, а також з розвитком психічних процесів: пам'яті, слухової уваги, мислення, уяви. Сама мовна здатність – складне психологічне поняття, яке включає компоненти, представлені нижче.

Структура мовної особливості

Розумовий компонент	Мовний компонент	Мовленнєвий компонент
Логіко-мовні операції: порівняння, диференціація, узагальнення	Виразність мови: образні та емоційні засоби мови	Артикуляція, фонематичний слух, уміння трансформації, конструювання комбінування мовних засобів.
Мовне чуття		

Таким чином, розвитку підлягає сам психофізіологічний механізм і особливості особистості, що характеризують успішність оволодіння мовою (в тому числі й іноземною), а саме: *обсяг оперативної пам'яті, ймовірнісне прогнозування*, швидкість мовного узагальнення, слухова диференціальна чутливість. Треба відзначити, що перші дві особливості є компонентами мовного психофізіологічного механізму в єдності з осмисленням.

У процесі розвитку осмислення (розуміння) мовлення англійською мовою можна умовно виділити 2 етапи.

1етап (3-4 роки). Усвідомлення на доступному дітям рівні того, що існують люди, що говорять іншою мовою. Разом з тим важливим є розуміння того, що, хоча вони говорять іншою мовою, вони теж вітаються, коли зустрічаються, піклуються один про одного, запитують, як справи тощо.

² *Мовна здатність* - це психофізіологічний мовний механізм і сукупність особливостей особистості, що забезпечують успішність оволодіння мовленнєвою діяльністю, тобто потенційною готовністю до розуміння й виробництва мови. Він формується під впливом соціуму й діє за певними правилами спілкування.

2 етап (5-7 років). Характеризується формуванням здатності «бачити» ситуацію спілкування (це відбувається і рідною мовою), виділяти дійових осіб і те, що вони сказали, як зрозуміли один одного, як реагували їх співрозмовники. Він вимагає спеціального програвання ситуацій іноземною мовою. На цьому етапі формується те, що зазвичай називається мовною здогадкою, яка вважається споконвічно існуючою у дітей. Одночасно закладаються основи здатності розрізнення, виділення окремих фраз, потім слів, їх адекватного вживання в ситуації спілкування і самостійного конструювання фраз.

Формування здатності спілкуватися іноземною мовою у дошкільнят пов'язане не стільки з освоєнням граматичних структур, слів і звуків, скільки із вчиненням практичних, предметних дій і вираженням емоцій, які супроводжуються адекватними висловлюваннями англійською мовою. А також з використанням мовних кліше в типових ситуаціях спілкування: знайомство, зустріч, гра, прощання тощо.

Таким чином, освоєння дітьми змісту соціокультурного досвіду спілкування англійською мовою відкриває можливості для *наступних досягнень (результату)*:

в освітньо-розвиваючому аспекті:

- *здатність* розуміти мовлення іноземною мовою та спілкуватися в типових етикетних ситуаціях: класного вжитку, у грі;
- *мовні вміння* описувати предметний і навколишній світ із вживанням назв кольорів, кількості, розміру, форми, а також за допомогою звуків, пісень, історій, драматизацій;
- *мовленнєві лексичні навички* у вивчених освітніх ситуаціях;
- сформовані *уявлення* про власне тіло, про здоровий спосіб життя, правила гігієни, безпечну поведінку й захист довкілля (здорове середовище, їжа, безпека поведінки, правильний одяг, захист природи тощо);

в культурно-пізнавальному аспекті:

- *уявлення* дітей про норми культури поведінки та спілкування, культурні традиції відзначання свят в англійськомовних країнах, англійський дитячий фольклор;
- *пізнавальна активність* в процесі знайомства з життям однолітків англійськомовних країн;

у виховному аспекті:

- *норми* позитивно спрямованої поведінки та взаємодії із дорослими та однолітками англійською мовою;
- *розуміння та урахування в спілкуванні* стану й почуттів інших людей; *толерантне ставлення* до людей іншої культури;
- *особистісні якості*: відкритість, акуратність, відповідальність, доброзичливість, турбота, ввічливість, товариськість, самостійність, ініціативність, творчість;
- *уміння спільної творчої діяльності* з урахуванням думки та ініціативи всіх дітей групи;
- *розуміння* важливості колективної діяльності й доброзичливих відносин;
- *цікавість* до вивчення англійської мови.

Діагностичний інструментарій (критерії) представлений на початку кожної освітньої ситуації автентичного курсу. Згідно з ним протягом усього періоду організації інтегрованої діяльності англійською мовою педагог фіксує досягнення кожного вихованця у сфері комунікації (комунікативна компетентність), у соціалізації (вміння взаємодії) й у творчій діяльності (творча компетентність).

Програмно-методичне забезпечення

Програмно-методичне забезпечення тривірневого курсу **Captain Jack** включає:

- книгу для вчителя;
- книгу для учнів;
- додаткову книгу (Plus book);
- матеріали для самостійної роботи дитини (Press outs);
- диск (multi-ROM) з історіями, піснями, іграми;
- стікери;
- дидактичні матеріали, що включають карту подорожі з папугою, рамки оповідань, що сприяють розвитку вміння переказувати (Flip over Book);
- коробка папуги (чарівна скриня на 3-му рівні);
- набір кольорових карток для вивчення слів (Flash cards);
- набір ляльок (Jack's Theatre);
- аудіодиск із чантами для організації заняття та караоке-версіями досліджуваних пісень;
- відео з мультиплікаційними версіями оповідань;
- роздаткові матеріали до кожного заняття (Photocopiable worksheets).